

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรเรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ โดยใช้กระบวนการ
สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกัณฑ์วิชัยและชุมชนบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอ
กัณฑ์วิชัย จังหวัดมหาสารคาม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอผลการวิเคราะห์
ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลอง
5. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนด
ความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t-test แทน การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่า

2. ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วย
ไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) (Dependent Samples)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูท้องถิ่นที่มีต่อการสอน เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 6 วิเคราะห์กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัยและชุมชนบ้านลุมพุก ในการพัฒนาหลักสูตรเรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ปรากฏผลดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวม

ด้านที่	รายการที่ประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	จุดประสงค์ของหลักสูตร	4.05	0.416	มาก
2	โครงสร้าง/เนื้อหาของหลักสูตร	4.00	0.392	มาก
3	อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น	4.00	0.000	มาก
4	กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรท้องถิ่น	3.92	0.282	มาก
5	การวัดผลประเมินผลของหลักสูตรท้องถิ่น	3.67	0.500	มาก
	เฉลี่ย	3.95	0.377	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ โดยรวมได้ค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.377 ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรท้องถิ่น

ตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	ด้านจุดประสงค์			
1	จุดประสงค์เข้าใจง่าย	4.33	0.577	มาก
2	จุดประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4.00	0.000	มาก

ตารางที่ 12 (ต่อ) ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ด้านจุดประสงค์			
3	จุดประสงค์ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์	4.33	0.577	มาก
4	จุดประสงค์สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.00	0.000	มาก
5	จุดประสงค์เหมาะกับระดับชั้น	4.00	0.000	มาก
6	จุดประสงค์ส่งเสริมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	3.67	0.577	มาก
	รวม	4.05	0.416	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.416 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านจุดประสงค์เข้าใจง่าย ด้านส่งเสริม การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ด้านสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ตารางที่ 13 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระติบข้าว ด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านโครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	ด้าน โครงสร้าง/เนื้อหาของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน	4.33	0.577	มาก
2	โครงสร้างของหลักสูตรจัดไว้เหมาะสมกับเนื้อหา	3.67	0.577	มาก
3	โครงสร้างของหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน	4.00	0.000	มาก
4	โครงสร้างของหลักสูตรสามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้	4.00	0.000	มาก
5	เนื้อหาหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.67	0.577	มาก
6	เนื้อหาหลักสูตรมีความชัดเจน ไม่สับสน น่าสนใจ	4.00	0.000	มาก
7	เนื้อหาหลักสูตรมีขั้นตอนการเรียนรู้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.00	0.000	มาก
8	เนื้อหาของหลักสูตรมีความง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.00	0.000	มาก
9	เนื้อหาที่กำหนดไว้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.33	0.577	มาก
	รวม	4.00	0.392	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรด้านโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.392 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านโครงสร้างของหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียน

ตารางที่ 14 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสานกระบติบ
ข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านอัตราเวลาเรียน จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	ด้านอัตราเวลาเรียน อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้เหมาะสมกับ เนื้อหา	4.00	0.000	มาก
2	อัตราเวลาเรียนของหลักสูตรกำหนดไว้เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.00	0.000	มาก
	รวม	4.00	0.000	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง
การสานกระบติบข้าวด้วยไม้ไผ่ในด้านอัตราเวลาเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านอัตราเวลาเรียนอยู่ในระดับมาก
เท่ากันทุกข้อ

ตารางที่ 15 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสาน
กระบติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพของท้องถิ่นและการนำไปใช้งาน	4.00	0.000	มาก
2	กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง	4.00	0.000	มาก
3	กิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการกลุ่ม	4.00	0.000	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ) ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานกระดิว้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
4	กิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนแสดงออกทั้ง ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	3.67	0.577	มาก
5	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน	3.67	0.577	มาก
6	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมจุดประสงค์	4.00	0.000	มาก
7	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมเวลา	4.00	0.000	มาก
8	กิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมเนื้อหา	4.00	0.000	มาก
	รวม	3.92	0.282	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานกระดิว้าวด้วยไม้ไผ่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.282 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมจุดประสงค์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเวลา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมเนื้อหา

ตารางที่ 16 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้านการวัดผลประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อดังนี้

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
	ด้านการวัดผลประเมินผล			
1	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์	3.67	0.577	มาก
2	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา	3.67	0.577	มาก
3	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.67	0.577	มาก
	รวม	3.67	0.577	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ด้านการวัดผลประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.577 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมากเท่ากันทุกข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 17 ตารางที่คะแนนวัดผลระหว่างเรียน และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนเรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ที่มาของคะแนน	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
1. คะแนนจากการวัดผลระหว่างเรียน	610	530.17	17.593	86.91
2. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	20	17	1.783	85.00

จากตารางที่ 17 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการวัดผลระหว่างเรียนของนักเรียน ทั้ง 11 แผนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 530.17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 610 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.593 คิดเป็นร้อยละ 86.91 และผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.783 คิดเป็นร้อยละ 85.00 ดังนั้น แผนการเรียนรู้จึงมีประสิทธิภาพเท่ากับ $86.91 / 85.00$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80:80 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ จากการสังเกตทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงานของนักเรียน

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
1	40	34.28	2.136	86.68
2	40	33.40	2.799	83.50
3	40	33.00	2.679	82.50
4	40	35.50	1.339	88.75
5	40	37.83	1.567	94.56
6	40	32.55	3.162	81.37
7	40	33.03	3.158	82.56
8	40	36.40	2.889	91.00
9	40	7.20	2.174	93.00
10	40	34.90	3.671	87.25
11	40	34.55	3.508	86.37
เฉลี่ย	40	34.78	2.643	87.04

จากตารางที่ 18 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการสังเกตพฤติกรรมทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงานโดยใช้แบบประเมินทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 แผน ได้ค่าเฉลี่ย 34.78 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.643 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.04

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ จากคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
1	10	7.25	1.171	72.5
2	10	8.60	0.545	86.0
3	10	8.75	0.588	87.5
4	10	8.65	0.579	86.5
5	10	9.02	0.577	90.25
6	10	8.97	0.698	89.70
7	10	9.05	0.714	90.50
8	10	9.12	0.790	91.20
9	10	9.07	0.859	90.70
10	10	9.32	0.616	93.25
เฉลี่ย	10	8.78	0.713	87.82

จากตารางที่ 19 พบว่า คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละ จากคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน จำนวน 10 แผน ได้ค่าเฉลี่ย 8.78 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.713 และคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.82

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ จากการประเมินผลงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน ปรากฏผลดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
5	10	9.05	0.597	90.50
6	10	8.97	0.698	89.75
7	10	9.05	0.714	90.50
8	10	9.15	0.802	91.50
9	10	9.10	0.871	91.00
10	10	9.32	0.616	93.25
11	10	8.22	0.620	82.25
เฉลี่ย	10	8.98	0.702	89.82

จากตารางที่ 20 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลงานนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 แผน ได้ค่าเฉลี่ย 8.97 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.702 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.82

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน (คะแนนทักษะกระบวนการ คะแนนผลงาน และคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน) จำนวน 11 แผน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปรากฏผลดังนี้
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
1	50	41.52	2.407	83.05
2	50	42.00	2.837	84.00
3	50	41.75	2.761	83.50
4	50	44.20	1.588	88.40
5	60	55.47	1.974	92.45
6	60	49.90	3.103	83.16

ตารางที่ 21 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน (คะแนนทักษะกระบวนการ คะแนนผลงาน และคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน) จำนวน 11 แผน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ปรากฏผลดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
7	60	50.72	3.389	84.54
8	60	54.32	3.723	90.54
9	60	54.75	2.415	91.25
10	60	52.82	3.781	88.04
11	50	42.70	3.465	85.40
เฉลี่ย	55.45	48.19	2.858	86.91

จากตารางที่ 21 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 11 แผน ได้ค่าเฉลี่ย 48.91 จากคะแนนเต็ม 55.45 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.858 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.91

ตารางที่ 22 แสดงผลการประเมินด้านทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงาน ความรู้ระหว่างเรียน ผลงาน และทดสอบหลังเรียน เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ โดยใช้
ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประเภทของการวัด	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ
1. ด้านทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงาน	440	382.63	14.445	86.96
2. ด้านความรู้ระหว่างเรียน	100	87.83	4.107	87.82
3. ด้านผลงาน	70	62.87	3.345	89.82
4. ด้านความรู้หลังเรียน(ทฤษฎีและปฏิบัติ)	20	17	1.783	85.00

จากตารางที่ 22 พบว่าผลการประเมินด้านทักษะกระบวนการในการปฏิบัติงานได้คะแนนเฉลี่ย 382.63 คะแนน จากคะแนนเต็ม 440 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.96 ด้านความรู้จากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย 87.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.82 ด้านผลงานได้คะแนนเฉลี่ย 62.87 คะแนน จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.82 ด้านความรู้หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่อง การสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) (Dependent Samples) ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 23 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการสานกระดิวด้วยไม้ไผ่ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
1	6	19
2	9	17
3	5	17
4	10	20
5	6	19
6	6	19
7	6	18
8	9	18
9	8	19
10	4	18
11	7	20
12	7	18
13	10	20
14	4	18

ตารางที่ 23 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละจากการทดสอบก่อนเรียน
และหลังเรียน เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
15	8	16
16	6	15
17	7	19
18	5	17
19	11	18
20	4	19
21	5	15
22	8	17
23	6	17
24	7	16
25	4	18
26	7	15
27	6	16
28	7	15
29	3	14
30	9	16
31	6	16
32	6	19
33	7	16
34	6	15
35	6	14
36	9	16
37	5	15
38	7	17

ตารางที่ 23 (ต่อ) คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละจากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)
39	4	14
40	6	15
รวม	262	680
\bar{X}	6.55	17
S.D.	1.853	1.783
ร้อยละ	32.75	85.00
t-test	30.436	

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 df = 39 t = 2.704

จากตารางที่ 23 พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 6.55 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ค่า $t = 30.436$ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1	นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของงานจักสาน กระติบข้าว	3.50	0.751	ปานกลาง
2	นักเรียนต้องการเรียนรู้งานสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่	4.05	0.932	มาก
3	นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนงานสานกระติบข้าวทำให้ เป็นคนละเอียดรอบคอบ	3.98	0.768	มาก
4	นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.03	0.891	มาก
5	นักเรียนมีความสุขจากการเรียนรู้ที่บ้านลุ่มพุก	4.13	0.607	มาก
6	นักเรียนชอบศึกษานอกสถานที่ที่บ้านลุ่มพุกจาก ครูชาวบ้าน	4.15	0.802	มาก
7	ครูชาวบ้านที่สอนเป็นครูที่ใจดี	4.28	0.784	มาก
8	นักเรียนชอบการสอนของครูชาวบ้าน	4.08	0.846	มาก
9	นักเรียนได้รับความรู้เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการสาน กระติบข้าวจากครูชาวบ้าน	3.98	0.800	มาก
10	นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายจากการเรียนรู้	3.85	1.122	มาก
11	นักเรียนรู้สึกว่างานสานกระติบข้าวเป็นเรื่องที่ยาก ไม่น่าสนใจ	3.53	0.905	มาก
12	นักเรียนมีความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์สำหรับ การสานกระติบข้าว	3.55	1.085	มาก
13	การเรียนรู้เรื่องการสานกระติบข้าว ทำให้นักเรียนไม่มี สมาธิ	3.33	1.118	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้การสานกระบี่ข้าวด้วยไม้ไผ่

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
14	นักเรียนรู้สึกว่าการสานกระบี่ข้าวเป็นเรื่องที่น่าสนุก น่าสนใจ	3.73	0.933	มาก
15	นักเรียนมีความภูมิใจในผลงานกระบี่ข้าวของตนเอง	4.15	0.975	มาก
16	ถ้ามีเวลาว่างนักเรียนชอบที่จะสานชิ้นส่วนของกระบี่ข้าว	3.53	0.960	มาก
17	นักเรียนต้องการมาเรียนรู้ที่บ้านลุ่มพุกอีก	3.98	0.862	มาก
18	นักเรียนอยากให้เด็กในระดับอื่น ๆ มาเรียนรู้การสานกระบี่ข้าวที่บ้านลุ่มพุกอีก	3.93	0.944	มาก
19	นักเรียนอยากให้โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ อีก	3.98	0.920	มาก
20	นักเรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้	4.38	0.838	มาก
	เฉลี่ย	3.904	0.917	มาก

จากตารางที่ 24 การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.904 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.917 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำนวน 18 ข้อ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้ ครูชาวบ้านที่สอนเป็นครูที่ใจดี นักเรียนชอบศึกษานอกสถานที่ ที่บ้านลุ่มพุกจากครูชาวบ้าน นักเรียนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของงานจักสานกระบี่ข้าว และนักเรียนมีปัญหาจากงานสานกระบี่ข้าว

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความพึงพอใจของครูท้องถิ่นที่มีต่อการสอน เรื่อง การงาน
 กระบี่ข้าวด้วยไม้ไผ่

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูท้องถิ่นที่มีต่อการสอน เรื่อง การงานกระบี่ข้าว
 ด้วยไม้ไผ่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏผลดังตารางที่ 32

ตารางที่ 25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของครูท้องถิ่น
 ที่มีต่อการสอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การงานกระบี่ข้าวด้วยไม้ไผ่

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ครูท้องถิ่นต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ครูท้องถิ่นมีความภูมิใจที่ได้สอนนักเรียน	4.88	0.354	มากที่สุด
3	ครูท้องถิ่นมีความภูมิใจที่โรงเรียนเลือกบ้านลุ่มพุกในการ สอนภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการงานกระบี่ข้าว	4.88	0.354	มากที่สุด
4	ครูท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับ นักเรียน	4.63	0.518	มากที่สุด
5	ครูท้องถิ่นมีความสุขในการสอนนักเรียน	4.13	0.641	มาก
6	บ้านลุ่มพุกมีสถานที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียน เรื่องการงานกระบี่ข้าว	4.25	0.707	มาก
7	ครูท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการตอบคำถาม นักเรียนเมื่อเกิดความสงสัย	4.75	0.463	มากที่สุด
8	ครูท้องถิ่นรู้สึกเบื่อหน่ายกับการสอนนักเรียน	4.75	0.463	มากที่สุด
9	ครูท้องถิ่นมีความรู้สึกว่าการสอนนักเรียนเป็นเรื่องที่ยาก	3.25	0.886	ปานกลาง
10	ครูท้องถิ่นมีปัญหาในการสอนนักเรียน	4.00	0.756	มาก
11	ครูท้องถิ่นมีความพอใจกับผลงานการสอนนักเรียน	4.50	0.535	มาก

ตารางที่ 25 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของ
ครูท้องถิ่นที่มีต่อการสอนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง การสานกระติบข้าว
ด้วยไม้ไผ่

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
12	ครูท้องถิ่นต้องการให้โรงเรียนนำนักเรียนมาเรียนการ สานกระติบข้าวที่บ้านลุ่มพุก	4.75	0.463	มากที่สุด
13	ครูท้องถิ่นต้องการให้โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนบ้าน ลุ่มพุกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
14	ครูท้องถิ่นมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	4.50	0.535	มาก
	เฉลี่ย	4.51	0.476	มากที่สุด

จากตารางที่ 25 พบว่า การสอบถามความพึงพอใจของครูท้องถิ่นที่มีต่อกิจกรรม
การเรียนการสอน เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.519 ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 0.476 แสดงว่าครูท้องถิ่นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย
คือ ครูท้องถิ่นต้องการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ครูท้องถิ่นต้องการให้โรงเรียนร่วมมือกับ
ชุมชน ครูท้องถิ่นมีความภูมิใจที่ได้สอนนักเรียน ระดับมาก 5 ข้อ ได้แก่ ครูท้องถิ่นพอใจกับ
ผลงานนักเรียน พอใจในกิจกรรมการเรียนการสอน มีความพึงพอใจในสถานที่ที่มีความเหมาะสม

ตอนที่ 6 วิเคราะห์กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัยและชุมชนบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัยและชุมชนบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการ

ระยะที่ 3 ขั้นสรุป

ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ ประเมินโดยผู้วิจัยศึกษาบริบทของชุมชนโดยการสัมภาษณ์และสอบถาม

1. ศึกษาสภาพของชุมชนเพื่อเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สำรวจหมู่บ้านในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน การรวมกลุ่มของประชาชนในการทำกิจกรรมของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ลงสำรวจ ศึกษาข้อมูลจากสภาพจริงของหมู่บ้านในอำเภอกันทรวิชัย พบว่า องค์กรชุมชนที่รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมในทางเศรษฐกิจโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทุกหมู่บ้าน แต่ละชุมชนมีลักษณะที่หลากหลาย แต่ละองค์กรมีความเข้มแข็งแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละพื้นที่ เช่น กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มทอผ้าฝ้าย กลุ่มทำขนมจีน กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มเห็ดนางฟ้า และกลุ่มจักสาน จากการพบปะในการประสานงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประชาชนในกลุ่มองค์กรต่าง ๆ พบว่า บางพื้นที่มีความพร้อมที่จะร่วมมือดำเนินการแต่โรงเรียนไม่พร้อม บางพื้นที่ไม่พร้อมทั้งสองฝ่าย และมีหลาย พื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งสองฝ่ายที่จะร่วมมือดำเนินการ หนึ่งในหลายพื้นที่ที่มีความพร้อมและมีความเป็นไปได้สูง คือ กลุ่มจักสานบ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยโรงเรียนและกลุ่มจักสานบ้านลุมพุกพร้อมที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ในการจัดการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะทาง โรงเรียนกันทรวิชัย ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝันของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนจึงสนใจและพร้อมที่จะร่วมดำเนินการ เพราะโรงเรียนมองเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นักเรียนจะได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทางโรงเรียนจะได้รูปแบบกิจกรรม การเรียนรู้อีกลักษณะหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนสมาชิกกลุ่มจักสานจะได้ทำประโยชน์เพื่อ

สังคมหรือส่วนรวม โดยเฉพาะเด็กนักเรียนจะได้เรียนรู้สืบสานสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสืบไป

2. ศักยภาพปัจจุบันของกลุ่มจักสานกระติบข้าว สภาพปัญหา และความต้องการของสมาชิกกลุ่มจักสาน บ้านลุมพุก หมู่ 5 ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดมหาสารคาม 19 กิโลเมตร บ้านลุมพุก มีนายเสน่ห์ ภูบรม เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวนครัวเรือน 114 ครัวเรือน จำนวนประชากร 534 คน ชาย 256 คน หญิง 278 คน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมแบบยังชีพ เช่น การทำนา ผลิตผลจากการเกษตรมีน้อย หลังจากฤดูทำนาชาวบ้านจะไม่มั่งคั่ง จึงคิดที่จะนำไม้ไผ่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในหมู่บ้านนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ภายในครอบครัว ไม่มีการซื้อขาย ต่อมา มีชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่นมาพบเห็นและต้องการนำกระติบข้าวไปใช้ จึงเกิดการซื้อขายขึ้น ชาวบ้านลุมพุกจึงได้พัฒนารูปแบบ ขนาด ทำให้กระติบข้าวบ้านลุมพุกเป็นที่รู้จักของหมู่บ้านอื่น ๆ กระติบข้าวจึงสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเป็นอย่างดี

การดำรงชีวิตของชาวบ้านลุมพุกในอดีต มักจะใช้วัสดุธรรมชาติในการดำรงชีวิตทั้งปัจจัยสี่ และกิจกรรมการประกอบอาชีพต่าง ๆ ส่วนแต่ต้องใช้วัสดุธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวมาใช้อย่างสร้างสรรค์ วัสดุบางอย่างดูไม่มีค่าไม่ต้องซื้อหาแต่นำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณค่ามากมาย เช่น บรรพบุรุษของชาวบ้าน- บ้านลุมพุกหลายชั่วอายุคน มีวัฒนธรรมการใช้ไม้ไผ่ให้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ไม้ไผ่มีมากภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านดัดมาใช้ประโยชน์ เช่น ช้อง ไซ ตะกร้า สุ่ม แคร่ จักตอก ใช้มัดต้นข้าว กระติบข้าว เป็นต้น

ผู้ใหญบ้านบ้านลุมพุก นายเสน่ห์ ภูบรม และสมาชิกกลุ่มจักสานได้พูดคุยถึงงานฝีมือหรืองานหัตถกรรมของคนในท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดมหาสารคามและต่างจังหวัดที่เคยเห็นทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ และเคยพบขายตามท้องตลาดทั่วไป จึงสนทนารื้อกันถึงการสร้างงานหัตถกรรมของหมู่บ้าน ผู้ใหญ่เสน่ห์ ภูบรม ได้ปรึกษาหารือพัฒนากรอำเภอ พัฒนาการจังหวัด ครูอาจารย์และผู้รู้ในหมู่บ้าน ในที่สุดก็ได้ข้อมูลถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ที่อยู่ใกล้ตัว คือ ไม้ไผ่ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน จึงได้ทดลองนำไม้ไผ่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันและสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เกี่ยวกับงานจักสาน เช่น การสานกระติบข้าว เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ใส่ข้าวเหนียวหนึ่ง จากประสบการณ์ที่ใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ ชาวบ้านได้ร่วมกันคิดและปรึกษาผู้รู้ นักวิชาการจนพัฒนากระบวนการทำงานเกี่ยวกับการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ เป็นของใช้ในชีวิตประจำวันของประดับภายในบ้าน จึงเป็นที่พอใจของผู้พบเห็น เกิดการซื้อขายทำรายได้ให้กับครอบครัว

ต่อมา มีการรวมกลุ่มบริหารจัดการ มีการซื้อขายในระบบกลุ่มและขายอิสระ สมาชิกกลุ่มจักสาน จึงเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การดำเนินการของกลุ่มจักสานเป็นไปด้วยดี จะมีผู้มาติดต่อซื้อขาย ที่บ้าน โดยไม่ต้องไปตระเวนขายตามที่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ ผู้มาติดต่อซื้อขายต้องการกระติบข้าว จำนวนมาก เป็นที่พึงพอใจของสมาชิกและที่ภูมิใจอีกประการหนึ่งคือ ผู้ใหญ่บ้านนายเสน่ห์ ภูบรม ได้ส่งผลงานกระติบข้าวบ้านลุมพุกเข้าประกวดตามโครงการ การคัดสรรสุดยอดหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย OTOP Product Champion เมื่อวันที่ 6 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2546 ได้รับคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นระดับ สามดาว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเภทเครื่องใช้และ เครื่องประดับตกแต่ง ได้รับเกียรติบัตรจากนายประชา มาลีนนท์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย นับเป็นรางวัลเกียรติยศ ที่สร้างความภูมิใจให้แก่ชาวบ้านบ้านลุมพุกทุกคนและ ผู้มีส่วนสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มด้วย

ราคาสินค้าหรือชิ้นงานมีตั้งแต่ 20 บาท ถึง 120 บาท ขึ้นอยู่กับขนาด วัสดุ ที่ใช้ความสวยงาม ความปราณีต สินค้าขายดีมาก ส่วนใหญ่สมาชิกทำไม่ทันเท่ากับจำนวนที่ ผู้รับซื้อต้องการ นางไพฑูรย์ จันทะเจียง กล่าวยืนยันว่า “กระติบข้าวบ้านลุมพุก จะมีผู้มารับซื้อ ที่บ้าน ส่วนใหญ่ผู้ซื้อต้องการมาก แต่ชาวบ้านทำได้จำนวนไม่เท่ากับความต้องการของผู้ซื้อ ปัญหาเรื่องการซื้อขายไม่มี แต่จะมีปัญหาด้านเงินลงทุน ถ้าผลิตจำนวนมาก ๆ จะต้องลงทุนมาก” นางพิสมัย อินอุ่นโชติ กล่าวด้วยความภูมิใจว่า “ที่ชุมชนบ้านลุมพุกจะไม่มีคนว่างงาน มีงานทำ ตลอดหลังจากฤดูทำนา ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็จะหันมาทำกระติบข้าว ฉะนั้นตลอดทั้งปี ชาวบ้าน บ้านลุมพุกจะมีงานทำทุกช่วงของปี กระติบข้าวเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัว ชุมชน ทำให้ครอบครัวไม่เดือดร้อนสามารถส่งลูกหลานไปเรียนต่อระดับต่าง ๆ จนสำเร็จการศึกษา เช่น ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ ระดับมหาวิทยาลัย ส่วนชุมชนนั้นทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง”

แม้ว่ากลุ่มจักสานกระติบข้าว บ้านลุมพุก จะเป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับใน ระดับที่ดี จากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก แต่สมาชิกกลุ่มก็ยังคงพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป ปัญหาและความต้องการของสมาชิกได้แก่

1. ต้องการทุนสำรองให้สมาชิกสามารถผลิตกระติบข้าวจำนวนมาก ๆ ได้ตามความต้องการของผู้รับซื้อ
2. สมาชิกต้องการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ดีขึ้น จนเป็นสินค้า ที่ส่งออกต่างประเทศได้

3. สมาชิกต้องการศูนย์สาธิตกระติบข้าวเป็นอาคารที่ถาวร เป็นศูนย์รวมการซื้อขายกระติบข้าวและสินค้าอื่น ๆ ของหมู่บ้าน

3. ประชุมจัดทำหลักสูตรการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่

ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้ใหญ่บ้าน นายเสน่ห์ ภูบรม เพื่อนัดหมายการประชุม ร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มจักสานกระติบข้าว ประชุมปรึกษาหารือ ในวันที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 มีผู้เข้าร่วมประชุม 23 คน ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นให้สมาชิกผู้ร่วมประชุมได้พิจารณาและ ออกความคิดเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งชายและหญิง จำนวน 40 คน ที่จะมา เรียนรู้การสานกระติบข้าว ควรจะมีการเรียนรู้ในลักษณะใด เช่น

1. นักเรียนควรเรียนรู้เรื่องใดบ้าง
2. การเรียงลำดับการเรียนรู้ของเนื้อหา
3. ขนาดของกระติบข้าวที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในการเริ่มต้น
4. อื่น ๆ

จากประเด็นที่ตั้ง สมาชิกในที่ประชุมให้ความเห็นและสรุปได้ดังนี้

1. เรื่องที่นักเรียนควรเรียนรู้เกี่ยวกับการสานกระติบข้าว ได้แก่
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของงานจักสาน
 - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับไม้ไผ่
 - 1.3 ความรู้เกี่ยวกับลายสาน
 - 1.4 เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานจักสาน
 - 1.5 การจักตอกและการสานตอก
 - 1.6 วิธีการสานลายสองเวียน
 - 1.7 วิธีการสานลายสองชั้น
 - 1.8 วิธีการสานลายเฉลวย่อ
 - 1.9 วิธีการทำฐานกระติบข้าว
 - 1.10 การนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นกระติบข้าว
 - 1.11 การคิดคำนวณการจำหน่ายกระติบข้าว

2. สมาชิกกลุ่มจักสานกระติบข้าวให้ความคิดเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ควรเริ่มต้นสานกระติบขนาดกลาง ที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง $6\frac{1}{2}$ นิ้ว ความสูง $7\frac{1}{2}$ นิ้ว เพราะเป็นขนาดที่พอเหมาะไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป เด็กจะทำได้ง่าย การสานสะดวก และเป็น ขนาดพื้นฐานในการเรียนรู้ที่จะสร้างงานขนาดอื่น ๆ ต่อไป ใช้เวลาในการสานไม่นาน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ และจะเห็นความสำเร็จได้เร็วขึ้น

จากการประชุมจัดทำหลักสูตร ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มจักสานกระติบข้าว เพื่อนำมาเขียนเป็นหลักสูตรงานการสานกระติบข้าว พิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม ก่อนนำไปสู่การเรียนการสอน ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตีมารายละเอียดของหลักสูตรตามเอกสารอ้างอิงในภาคผนวก

4. ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน

ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียนเพื่อหารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน จัดทำแผนการเรียนรู้ คู่มือครู เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประชุมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน ในวันที่ 10 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มจักสานและผู้วิจัยซึ่งเป็นครูโรงเรียนกันทรวิชัย เพื่อหาแนวทางการดำเนินงาน การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกันทรวิชัย และสมาชิกกลุ่มจักสานบ้านลุมพุกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ให้แก่ักเรียน และจัดทำแผนการเรียนรู้ให้แก่ักเรียน มีผู้เข้าร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจำนวน 23 คน สรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีลักษณะดังนี้

1.1 สมาชิกกลุ่มจักสานกระติบข้าว จำนวน 8 คน อาสาจะมาสอนนักเรียน ณ ศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้านทุกวันศุกร์ เวลา 12.00 น. ถึง 15.00 น. ทุกสัปดาห์ ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

1.2 นักเรียนเดินทางจากโรงเรียนมาเรียนรู้ ณ ศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน

1.3 วัสดุอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการจักสานนักเรียนเตรียมมา ส่วนไม้ไผ่เป็นของชุมชนที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในเรื่องการเลือกไม้ไผ่ให้เหมาะสม

1.4 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ได้ทั้งหมด 8 กลุ่ม ต่อครูท้องถิ่นกลุ่มละ 1 คน

1.5 ก่อนเลิกเรียนทุกครั้ง ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของนักเรียนเพื่อให้คะแนนและชื่นชมผลงาน ให้กำลังใจและกระตุ้นให้นักเรียนพัฒนางานของตนเอง

2. ขั้นตอนการเรียนรู้การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ มีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

ก่อนปฏิบัติการสอน นักเรียนร่วมพิธีไหว้ครูท้องถิ่นกระติบข้าว เพื่อเป็นสิริมงคลให้กับนักเรียนก่อนการเรียน

ปฐมนิเทศ ครูในโรงเรียนปฏิบัติการสอนเพื่อทำความเข้าใจ ชี้แจงให้นักเรียนได้รับทราบเกี่ยวกับการเรียนรู้ในเรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ที่บ้านลุมพุก ตำบลโลกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ถึงวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ทั้งหมด 11 แผน ดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความเป็นมาของงานจักสานตั้งแต่สมัยโบราณ ครูที่โรงเรียนเป็นผู้สอนในเรื่องความเป็นมาของงานจักสานตั้งแต่อดีต และความเป็นมาของสมาชิกกลุ่มจักสานบ้านลุมพุก ครูท้องถิ่นเป็นผู้สอนโดยนายเสน่ห์ ภูบรม ได้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน

แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับไม้ไผ่ เพื่อนำมาใช้ในงานจักสาน มีวิธีการเลือก การตัด ทำการสอนโดยนางจิราภรณ์ ศรีจ้านงค์ ครูท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน

แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ลายสานต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสานลายต่าง ๆ ทำการสอนโดย นางเพ็ญ บุญโชติ

แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในงานจักสาน การเลือกใช้ การจัดเก็บรักษาเครื่องมือ ทำการสอนโดยนางประมวล จันทร์สอน ครูท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียน

แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การจักตอก การเหลาตอก นักเรียนดูการสาธิตของครูท้องถิ่น ถึงวิธีการเหลาตอก จักตอก ครูท้องถิ่นแต่ละกลุ่มเป็นผู้สอน

แผนการเรียนรู้ที่ 6-8 เรื่อง วิธีการสานกระติบข้าวลายสองเวียน ลายสองขึ้นและลายเฉลวย่อ (ลายตุ้) ครูแต่ละกลุ่มสาธิตให้นักเรียนดู นักเรียนฝึกปฏิบัติการสานลายต่าง ๆ ที่ใช้ในงานสานกระติบข้าว ทำการสอนโดยวิทยากรกลุ่มผลิตภัณฑ์จักสานแต่ละกลุ่ม ทั้ง 8 กลุ่ม ได้แก่ นางจิราภรณ์ ศรีจ้านงค์ นางประมวล จันทร์สอน นางทองฝัน แน่นอุดร นางพิสมัย สุขวิชัย นางพิสมัย อินอุ่นโชติ นางไพฑูรย์ จันทะเจียง นางเพ็ญ บุญโชติ และนางเอื้อง รัตตะแก้ว ครูจะสาธิตให้นักเรียนดู นักเรียนฝึกปฏิบัติ ขณะที่นักเรียนปฏิบัติวิทยากรกลุ่มให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และประเมินผลงาน

แผนการเรียนรู้ที่ 9–10 เรื่อง วิธีการทำฐานกระติบข้าว และวิธีการ นำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นกระติบข้าว วิทยากรกลุ่มสาธิตให้นักเรียนดู นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดความชำนาญ จนสามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นกระติบข้าวด้วยตนเอง

แผนการเรียนรู้ที่ 11 เรื่องสรุปความรู้ เป็นการสรุปองค์ความรู้ที่เรียนมา ทั้งหมด โดยให้นักเรียนวางแผนร่วมกันจัดนิทรรศการ เผยแพร่ผลงาน สาธิตการสานเรื่องที่ไป เรียนรู้ที่บ้านลุ่มพุก ตำบลโลกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ในงานวันวิชาการของ โรงเรียนกันทรวิชัย

ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้งานผลิตภัณฑ์ฐานกระติบข้าวให้แก่นักเรียนตาม แผนการเรียนรู้ เพื่อทดลองใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชนตามข้อตกลง ร่วมกัน ปรากฏผล ดังนี้

การเรียนรู้ครั้งที่ 1 การจัดพิธีไหว้ครูท้องถิ่นกระติบข้าว จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ มีความสำนึกและตระหนักต่อผู้มีพระคุณ เพื่อให้ครูท้องถิ่นเกิดความภูมิใจ มั่นใจ ศรัทธาในความดีงาม ความเสียสละ อุทิศตนเพื่อเด็กนักเรียนและภาระกิจของส่วนรวม กิจกรรมไหว้ครูจัดขึ้นที่ทำการบ้านผู้ใหญ่บ้านบ้านลุ่มพุก โดยนักเรียนนำดอกไม้มาไหว้ครู ครู อาจารย์ที่ร่วมในพิธีไหว้ครูมีดังนี้ นายถวิล เดชนรัมย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม ครู โรงเรียนกันทรวิชัย ครูท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน บ้านลุ่มพุก จำนวน 40 คน นักเรียนเตรียมดอกไม้ ธูปเทียน มาไหว้ครูท้องถิ่นขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนอยู่ในอาการสงบเรียบร้อย ใบหน้าอึมเศร้า ตื่นเต้น ตีใจกับกิจกรรมที่แปลกใหม่ไปจากที่เคยทำ เพราะส่วนใหญ่จะเรียนรู้ในโรงเรียนเท่านั้น เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ภาพที่ประทับใจ ได้แก่ ขณะที่นักเรียนทำพิธีไหว้ครู นักเรียนนำดอกไม้ ธูปเทียนไปบูชาครู กราบลงกับพื้น ครูท้องถิ่นยื่นมือมารับดอกไม้แล้วเอามือลูบศีรษะนักเรียน ต่างฝ่ายต่างยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งกันและกัน ทักทายพูดคุยสอบถามและอวยพรให้เป็นเด็กดี ประสบความสำเร็จในการเรียน ครูท้องถิ่นทุกคนตื่นเต้น ใบหน้าสดชื่นอึมเศร้า ผ่องใสภาคภูมิใจและตื่นเต้นกับบรรยากาศพิธีไหว้ครูที่ดูศักดิ์สิทธิ์ นับเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ชาวบ้านได้รับเกียรติให้เป็นครูอย่างเป็นทางการ ผู้ใหญ่บ้าน นายเสน่ห์ ภูบรมกล่าวว่า “นี่เป็นครั้งแรกที่บ้านลุ่มพุก ที่ได้รับเกียรติจากโรงเรียน นำนักเรียนมาเรียนรู้ในชุมชน พวกเราภูมิใจและดีใจมากที่ครูเลือกบ้านลุ่มพุกในครั้งนี้” นางเอื้อง รัตตะกั้ว กล่าวว่า “ขณะร่วมพิธี ตื่นเต้นใจมากเพราะไม่เคยเข้าร่วมพิธีไหว้ครูลักษณะนี้ ถือเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ได้เป็นครู ภูมิใจมาก”

นายถวิล เดชบุรีรัมย์ หัวหน้าแผนกวิชาการออกแบบ คณะวิชาศิลปกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม กล่าวว่า “พิธีไหว้ครูท้องถิ่นในวันนี้รู้สึกดีลึ้มมาก งานจักสาน เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ การที่โรงเรียนกันทรวิชัยร่วมมือกับกลุ่มจักสานบ้านลุมพุก ได้ถ่ายทอดความรู้ ฝึกฝน ให้เด็ก ๆ ลูกหลานได้เรียนรู้ฝึกฝนสานกระติบข้าว เป็นกิจกรรมที่ดีมาก สมควรที่ทุกฝ่ายให้การสนับสนุน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ได้ส่งอาจารย์ นภาพร เดชบุรีรัมย์ มาประสานกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมความร่วมมือเช่นนี้ ต้องขอบพระคุณเป็นอย่างสูง”

นายเสน่ห์ ภูบรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 บ้านลุมพุก ตำบลโลกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ประธานกลุ่มจักสาน กล่าวว่า “รู้สึกดีใจมากที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และโรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้ความสนใจงานสานกระติบข้าว บ้านลุมพุก สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียน ชุมชนบ้านลุมพุกทุกคน ยินดีให้การสนับสนุนในทุกเรื่อง รู้สึกปลื้มใจกับกิจกรรมไหว้ครูในวันนี้มาก ขอบคุณเป็นอย่างสูง”

เด็กหญิงสุกัญญา จันทะเจียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรวิชัยบอกความในใจว่า ดีใจที่ได้มาร่วมพิธีไหว้ครูท้องถิ่น ได้ออกมาทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ตื่นเต้น สนุกมาก จะตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติสานกระติบข้าวจะได้มีอาชีพติดตัว สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

เด็กชายถนอม จำปาน้อย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรวิชัย บอกว่า ขณะที่ผมเรียนที่โรงเรียน บางครั้งหนีเรียน บางครั้งไม่ยอมเรียนขออนุญาตครูเข้าห้องน้ำ แต่พออาจารย์นภาพร พาพวกเราที่นี่ ได้เข้าร่วมพิธีไหว้ครู รู้สึกตื่นเต้น และอยากจะเรียนเพราะเห็นว่าการเรียนลักษณะนี้ไม่เครียด มีอิสระในการเรียน ไม่ต้องไปนั่งอยู่ในห้องสี่เหลี่ยม ผมจะตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด

หลังจากพิธีไหว้ครูเรียบร้อยแล้ว นายเสน่ห์ ภูบรม ผู้ใหญ่บ้าน บ้านลุมพุก ได้เล่าให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของงานผลิตภัณฑ์จักสานกระติบข้าวบ้านลุมพุก การรวมกลุ่ม ให้นักเรียนดูชิ้นงานผลิตภัณฑ์กระติบข้าวที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน และไปที่บ้านของสมาชิกกลุ่มจักสานด้วย

การเรียนรู้ครั้งที่ 2 เริ่มกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแผนการเรียนรู้

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมาของงานจักสาน เมื่อเสร็จพิธีไหว้ครูแล้ว นางนภาพร เดชบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นครูสอนเกี่ยวกับความเป็นมาของงาน

จักสานในอดีตที่ผ่านมา เพื่อให้นักเรียนได้รับรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญของงานจักสาน ประเภทของงานจักสาน และประโยชน์ของงานจักสาน ในส่วนของประวัติความเป็นมาของงานจักสานและกลุ่มจักสาน บ้านลุมพุก สอนโดยนายเสน่ห์ ภูบรม

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องความรู้เกี่ยวกับไม้ไผ่ ทำการสอนโดยนางจิราภรณ์ ศรีจันทน์ ได้สอนนักเรียนเกี่ยวกับชนิดของไม้ไผ่ การเลือกไม้ไผ่ที่ใช้ในงานจักสาน โดยพานักเรียนไปดูไม้ไผ่ที่อยู่รอบ ๆ หมู่บ้าน และวิธีการเลือกไม้ไผ่ที่เหมาะสมกับงานจักสานกระติบข้าว เด็กตื่นเต้น สนุกสนาน รู้สึกอิสระในการเรียน รู้สึกอิสระกับชุดแต่งกายนักเรียนได้เลือกไม้ไผ่จนได้เท่ากับจำนวนที่ต้องการ ช่วยกันขนใส่รถสองแถว มาที่ศาลาอเนกประสงค์ของหมู่บ้านที่ใช้เป็นที่เรียน นักเรียนช่วยกันตัดกิ่งเล็ก ๆ และเลื่อยไม้ไผ่ให้ได้ขนาดตามต้องการ ทุกคนได้ช่วยกันทุกขั้นตอน ทำไปคุยกันไป นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ทั้งหญิงและชาย

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 3 จัดขึ้นที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านลุมพุก แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ต่อครูท้องถิ่น 1 คน เรียนรู้เรื่องลายสานต่าง ๆ โดยวิทยากรกลุ่มจะอธิบายลายสานต่าง ๆ ที่ใช้ในงานจักสานกระติบข้าว แต่นักเรียนยังไม่ได้ฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 4 จัดขึ้นที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน เรื่องเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในงานจักสาน เพื่อนักเรียนจะได้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้ การเก็บเครื่องมือ และการเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับงานที่ทำ สอนโดยนางประมวล จันทร์สอน

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 5 – 9 จัดขึ้นที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน บ้านลุมพุก แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ต่อครูท้องถิ่น 1 คน เรียนรู้เรื่องจักตอก การเหลาดอก การสานลายสองเวียน การสานลายสองขึ้น การสานลายเฉลวข้อ และการทำฐานกระติบ นักเรียนแต่ละคนเตรียมอุปกรณ์ เช่น ไม้ไผ่ มีดโต้ กรรไกร เลื่อย และเลื่อย นักเรียนนั่งล้อมวงเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5 คน ครูท้องถิ่นกระติบข้าว 8 คนได้แก่ นางจิราภรณ์ ศรีจันทน์ นางประมวล จันทร์สอน นางทองฝัน แน่นอุดร นางพิสมัย สุขวิชัย นางพิสมัย อินอุ่นโชติ นางไพฑูรย์ จันทะเจียง นางเพ็ญ บุญโชติ และนางเอื้อง รัตแก้ว ครูแต่ละคนแยกเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการสอน การเรียนรู้ในครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกของภาคปฏิบัติการศึกษา การสาน ครูแต่ละคนสาธิตตั้งแต่การผ่าไม้ไผ่ การเหลาดอก การสานลายสองเวียน การสานลายสองขึ้น การสานลายเฉลวข้อ และการทำฐานกระติบ ครูจะสาธิตเป็นเรื่อง ๆ โดยเริ่มจากการจักตอก การเหลาดอก และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ เด็กบางคนโดนมีดบาดมือ บางคนเจ็บมือขณะที่เหลาดอก แก้ปัญหาโดยการหาผ้ามาพันที่นิ้วชี้ เพื่อไม่ให้โดนไม้ไผ่ และมีดบาดมืออีก ขณะที่นักเรียนฝึกปฏิบัติ

ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ทุกคนมีความตั้งใจ ทำตามขั้นตอนที่ครูสาธิต ขณะที่นักเรียนฝึกปฏิบัติ จะมีชุมชนที่ไม่ใช่วิทยากรกลุ่มเข้ามาดูและช่วยสอนให้นักเรียน บางคนผ่านมามีนักเรียนนั่งสานกระติบข้าวอย่างตั้งใจ คงคิดว่าเป็นเหตุการณ์และบรรยากาศที่แปลกใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชนจึงแวะเข้ามาดู สอบถามถึงความสนใจของโครงการด้วยความสนใจ ผู้ปกครองนักเรียนบางคนที่บ้านเป็นกึ่งลงมือช่วยกันสอนนักเรียนอีกแรงหนึ่ง

นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งใจในการเรียนรู้ ทุกคนมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส หลังจากครูสาธิตการสาน นักเรียนที่บ้านได้ก็จะทำต่อไปเรื่อย ๆ ตรงไหนที่มีปัญหา ก็จะปรึกษาครู ครูสาธิตให้ดู นักเรียนที่ทำไม่ได้เพื่อน ๆ ที่ทำได้ก็จะสอนให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ และตั้งใจที่จะสอนให้เพื่อนทำได้ ในช่วงใดที่รู้สึกว่ายาก และทำแล้วไม่สวยหรือทำไม่ได้ ครูก็จะคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา จนนักเรียนทุกคนทำได้

ในแต่ละครั้งที่ทำการสอน เวลา 15.00 น. จะยุติการสอน นักเรียนช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ทำความสะอาดบริเวณ ทุกคนนำชิ้นงานของตนเอง มาวางเป็นกลุ่ม เพื่อนำเสนอผลงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงานขณะที่ฝึกปฏิบัติ และครูทุกคนจะประเมินผลงานของนักเรียนและให้คะแนนตามแบบประเมินผลงาน ประเมินผลงานทุกครั้งการสอนในส่วนของการฝึกปฏิบัติ เช่น การจักตอก การเหลาดอก การสาน เป็นต้น ครูให้คะแนน ครูมีความเห็นตรงกันว่า พอใจในผลงานการฝึกสานกระติบข้าวของนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจและทำได้ ถึงแม้บางคนผลงานจะไม่สวยเท่าที่ควร แต่ขั้นตอนการทำก็ถูกต้อง ครูทุกคนพากันชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียน

นักเรียนจะไปเรียนรู้ที่บ้านลุ่มพุกทุกวันศุกร์ เวลา 13.00 น. ถึง 15.30 น. ของ ทุกสัปดาห์ หลังการเรียนทุกครั้งนักเรียนแต่ละคนจะสรุปผลงานของตนเอง

ด้านการปฏิสัมพันธ์ทั้งดงามระหว่างครูและนักเรียนที่น่าสนใจ เช่น การพูดคุยจา สื่อสารกันด้วยภาษาแม่ หรือภาษาท้องถิ่น ทำให้เกิดความเข้าใจง่ายในการเรียนรู้ บรรยากาศภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเป็นกันเอง ช่วยเหลือเอื้ออาทร คำแนะนำจากครูและจากเพื่อน นักเรียนด้วยกันจึงได้เป็นเป็นประจำ บางเวลาบางช่วงครูประจำกลุ่มไม่ว่างก็จะไปหาครูของกลุ่มอื่น

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง วิธีการประกอบส่วนต่าง ๆ ของกระติบข้าว นำมาประกอบเป็นตัวกระติบข้าวที่สมบูรณ์ ครูแต่ละกลุ่มจะสาธิตให้นักเรียนดู เริ่มจากนำไม้ไผ่ที่สานไว้แล้ว เช่น ลายสองเวียน ลายสองยื่น มาเชื่อมต่อกันให้เป็นทรงกระบอกและนำมา ซ้อนกัน รัศด้วยกง 2 เส้น วางกงระยะห่างเท่ากัน ครูสาธิตถึงขั้นตอน

สุดท้าย นักเรียนฝึกปฏิบัติตามจนให้เกิดความชำนาญ นักเรียนที่ทำได้มากที่สุด 6 ใบ น้อยที่สุด 2 ใบ ถือเป็นการฝึกฝนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเรื่องที่น่าชื่นชมในความสนใจและความพยายามเป็นอย่างยิ่ง

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่ 11 สรุปองค์ความรู้ที่เรียนมา นักเรียนนำผลงานที่เรียนมาไปจัดนิทรรศการในงานวันวิชาการของโรงเรียนกันทรวิชัย สาขิตชั้นตอนการปฏิบัติ จำหน่ายกระทิบข้าว สอนให้กับบุคคลอื่นที่ต้องการเรียนรู้

ผลสะท้อนของความประทับใจของนักเรียน ในการไปเรียนรู้งานผลิตภัณฑ์การสานกระทิบข้าว ที่บ้านลุมพุก ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ให้นักเรียนสะท้อนความคิดเห็น ความรู้สึก หรือความประทับใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ในระยะเวลา 1 ภาคเรียน มีประเด็นที่น่าสนใจที่นักเรียนเขียนสะท้อนความรู้สึกออกมาในเรื่องความ มีดังนี้

- อาจารย์นภาพร เดชบุรีรัมย์ ได้ทำโครงการนี้ ทำให้นักเรียนได้มาเรียนรู้เรื่องการสานกระทิบข้าวที่บ้านลุมพุก ดีใจมากที่ได้เห็นความเป็นอยู่ของชุมชนอื่น ๆ
- ครูห้องถิ่นทุกคนใจดี สอนดี มีจิตใจที่เสียสละ มาสอนนักเรียนในวันศุกร์ ชอบครูไพฑูรย์ จันทะเจียงมาก เป็นครูประจำของกลุ่มหนู เป็นครูที่ใจดีมาก ๆ
- ครูพิสมัย อินอุ่นโชติ ครูเป็นครูไม่ค่อยพูด แต่เวลานักเรียนมีปัญหาครูจะให้คำแนะนำเป็นอย่างดี นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติได้
- ครูไพฑูรย์ จันทะเจียง เป็นครูที่มีฝีมือมาก เคยได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดประดิษฐ์เครื่องใช้ ในงานบุญเบิกฟ้า งานกาชาดจังหวัดมหาสารคาม ครูใจดีมาก
- ครูสำรี จันทะสอน ใจดี มีเมตตา สอนเก่ง ให้คำแนะนำดีมาก เวลาเรียนครูจะเล่นกีตาร์ให้ฟังด้วย ดีจังไม่เบื่อ
- เด็กหญิงอรสุดา บุญโชติ ได้เล่าความรู้สึกว่า “หนูรู้สึกดีใจมากที่ได้ไปทำกระทิบข้าว ไม่เคยคิดเลยว่าจะมีโอกาสได้ไปเรียน ทำให้หนูสานกระทิบข้าวเป็น ทำจนสำเร็จ ดีใจมาก ถึงไม่สวยเหมือนมีอาชีพแต่ก็ภูมิใจ โดยมีครูทองผัน เน้นอุดร คอยให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ถ้ามีโอกาสหนูอยากไปอีก”
- เด็กหญิงวรรณวิศา อินอุ่นโชติ “หนูอยากให้อาจารย์นภาพร เดชบุรีรัมย์ นำนักเรียนคนอื่น ๆ ได้มาเรียนรู้การสานกระทิบข้าวที่บ้านลุมพุกอีก หน่อย ๆ จะได้เห็นวัฒนธรรมที่งดงามของชาวอีสาน ที่น่าอนุรักษ์เอาไว้”
- ครูพิสมัย อินอุ่นโชติ ครูใจดี สอนดีมาก ไม่ค่อยพูดแต่ครูมีความตั้งใจอยากให้นักเรียนทำให้เป็น และเด็กก็ทำได้จริง ๆ ดีใจจัง

- ครูประมวล จันทรสอน เป็นครูที่ใจดีมาก ๆ ไม่ดุเด็ก เวลาเด็กทำไม่ได้ ครูจะอธิบาย ทำให้ดูทีละขั้นตอน จนเด็กทำได้

- รู้สึกภูมิใจในงานชิ้นแรกของตนเอง ถึงจะไม่ค่อยสวย

- ตื่นเต้นมากในงานสานครั้งแรก

- วันแรกจักตอกก็ไม่ใช่ โคนมีคปาดมือด้วย ทำทายติ พยายามฝึกไปเรื่อย ๆ

จนจักตอกเป็น

- โชคดีที่มีโครงการนี้ ทำให้มีโอกาสได้ออกมาเรียนที่ชุมชน มีอิสระ ไม่เครียดในการเรียน อยากมาเรียนอีกจัง

- ผมเอากระติบข้าวที่สานเรียบร้อยแล้วไปให้แม่ดู แม่ถามว่าทำเองหรือเปล่า ผมตอบด้วยความภูมิใจว่า ผมทำเอง สานเองด้วย แม่ชมว่าสวยดี

ระยะที่ 3 ขึ้นสรุป

ประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ ประเมินความพึงพอใจของครูท้องถิ่นที่มีต่อการสอน และเผยแพร่ผลงาน

4. ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลอง

1. จากการทดลองสอนโดยใช้กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กันทรวิชัยและชุมชนบ้านลุมพุก ก่อนที่จะนำนักเรียนไปเรียนรู้จากสภาพจริงภายในชุมชนนั้น ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจ ซึ่แนะ แนะนำ วิธีการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านให้เข้าใจ

2. การทดลองสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เห็นว่า ครูผู้สอนต้องเตรียมสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน งานที่มอบหมายให้ควรมีให้พร้อมและเพียงพอกับนักเรียน

3. ให้นักเรียนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนให้พร้อมไว้ล่วงหน้า มีการตรวจสอบความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ ก่อนที่จะทำกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการเรียน การสอน และครูต้องคอยกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน และสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์

4. ก่อนดำเนินการสอนควรให้นักเรียนและครูท้องถิ่นทำความเข้าใจกันก่อน พุดคุยแนะนำ ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมและไว้วางใจมากยิ่งขึ้น

5. ผลที่ได้จากการค้นคว้า

1. ผลจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.2 เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและชุมชน

1.3 มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

1.4 มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนและบุคคลที่สนใจ

1.5 นักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ นักเรียนได้รู้จักวิธีการทำงานอย่างมีระบบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากได้ทักษะการทำงานแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนรู้จักการแก้ปัญหาและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ประสบผลสำเร็จ

2. ผลจากการใช้แผนการเรียนรู้ กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีดังนี้

แผนการเรียนรู้ที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ความเป็นมาของงานจักสาน ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ศึกษาความรู้จากเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเห็นสรุปเนื้อหาที่ศึกษาค้นคว้าออกมาสรุปเนื้อหาหน้าชั้นเรียน นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันทำงานอย่างตั้งใจเพราะทุกคนได้แสดงออกในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 1 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมและคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 41.52 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.05

แผนการเรียนรู้ที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องความรู้เกี่ยวกับไม้ไผ่ นักเรียนได้ไปศึกษาจากสภาพจริง ที่หมู่บ้านลุมพุก ได้ศึกษาธรรมชาติของต้นไผ่ วิธีการคัดเลือกขนาดของต้นไผ่ที่พอเหมาะกับการจักสาน นักเรียนเรียนอย่างสนุกสนานเพราะได้เห็นสภาพจริง ๆ ของต้นไผ่ ในแผนนี้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ๆ ได้เลือกไม้ไผ่ ได้ตัด ครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดในขั้นนี้ เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 2 นักเรียน

ได้คะแนนพฤติกรรมและคะแนนแบบฝึกหัดท้าย บทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 42 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84

แผนการเรียนรู้ที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องลายสาน ในแผนนี้ นักเรียนได้ศึกษาหลายต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในบทต่อไป นักเรียนปฏิบัติด้วยความตั้งใจ และสนใจ เป็นอย่างดี เพราะเป็นการยกตัวอย่างงานจักสานจากประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเห็นมา นักเรียนกล้านำเสนอ กล้าซักถาม เมื่อทำแบบฝึกหัดนักเรียนสามารถทำได้ถูกต้อง ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 3 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมและคะแนนแบบฝึกหัดท้าย บทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 41.75 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.50

แผนการเรียนรู้ที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในงานจักสาน ในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เห็นเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่แท้จริง นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์และโทษ รวมทั้งวิธีการเก็บบำรุงรักษา ทำให้นักเรียนได้แสดงออก กล้าพูด กล้าคิด เมื่อนำความรู้ไปทำแบบฝึกหัดนักเรียนสามารถทำได้ถูกต้อง ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 4 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรมและคะแนนแบบฝึกหัดท้าย บทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 44.20 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.40

แผนการเรียนรู้ที่ 5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องการจักตอกและการเหลาตอก ในแผนนี้เป็นภาคปฏิบัติ นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ต่อครูท้องถิ่น 1 คน นักเรียนทุกคนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานครบทุกคน แต่การจัดเก็บของนักเรียนยังไม่เป็นระเบียบ นักเรียนตื่นเต้นและสนใจที่จะได้ปฏิบัติชิ้นงาน ในขั้นนี้ครูท้องถิ่นสาธิตพร้อมอธิบายวิธีการผ่า การเหลา การจักตอกให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอน ในการทำงานนักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนบางคนทำงานเร็วมาก นักเรียนบางคนขาดความละเอียด ครูท้องถิ่นต้องคอยดูแล แนะนำ นักเรียนส่วนมากพอใจในผลงานของตนเองและชมเชยผลงานของเพื่อนที่ปฏิบัติได้ดี สิ่งที่ต้องแนะนำเพิ่มเติม คือ ขณะที่นักเรียนจักตอก นักเรียนจะต้องนึกถึงความปลอดภัยจากมีด ฉะนั้นนักเรียนจะต้องระมัดระวังเวลาจักตอกจะต้องให้ความหนาขนาดเท่ากัน เวลานำไปสานจะทำให้กระติบข้าวสวยงาม ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 5 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรม คะแนนผลงานและคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 55.52 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.45

แผนการเรียนรู้ที่ 6 - 8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง วิธีการสาน ลายสองเวียน ลายสองขึ้น และลายเฉลวฮ่อ ในแผนนี้เป็นภาคปฏิบัติ นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ต่อครูท้องถิ่น 1 คน นักเรียนทุกคนเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานครบทุกคน ในแผนนี้นักเรียนปฏิบัติงานได้สำเร็จ แต่ผลงานของนักเรียนบางคนยังขาดความละเอียดรอบคอบ

ในการทำงานนักเรียนต้องมีความอดทน เป็นคนช่างสังเกต ในการปฏิบัติงานในแผนนี้ นักเรียนใช้เวลาในการทำมาก เพราะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการทำ ต้องใจเย็น อดทน ครูท้องถิ่นต้องคอยชี้แนะ แนะนำอย่างละเอียด เพราะนักเรียนจะสับสนไม่ถูก ปลายไม่แน่น การปฏิบัติงานนักเรียนมีความตั้งใจและสามารถทำงานสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 6-8 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรม คะแนนผลงาน และคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 51.64 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.08

แผนการเรียนรู้ที่ 9-10 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง วิธีการทำฐาน กระจิบข้าวและวิธีการนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นกระจิบข้าว ในแผนนี้ นักเรียนปฏิบัติงานได้สำเร็จ แต่ผลงานของนักเรียนบางคนยังขาดความละเอียดเรียบร้อย การปฏิบัติงานของนักเรียนบางส่วนไม่สามารถทำเสร็จในชั่วโมงเรียน นักเรียนจะต้องปฏิบัติงานต่อในเวลาว่าง สิ่งที่สำคัญอีกอย่าง คือ การนำส่วนต่าง ๆ ของกระจิบข้าวมาประกอบกันนั้นเป็นเรื่องที่ยาก ถ้านักเรียนปฏิบัติงานเกิดความติดขัด นักเรียนจะเบื่อกว่าไม่อยากทำงานต่องานจะไม่ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นวิทยากรกลุ่มจึงต้องสาธิตทีละขั้นตอน ทำให้นักเรียนปฏิบัติได้จนผลงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 9-10 นักเรียนได้คะแนนพฤติกรรม คะแนนผลงาน และคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 53.87 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.78

แผนการเรียนรู้ที่ 11 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องสรุปความรู้ ให้นักเรียนจัดนิทรรศการและการนำเสนอผลงาน นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการจัดนิทรรศการ และนำเสนอผลงาน สาธิตการสาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละกลุ่ม เช่น จัดบอร์ดความรู้เกี่ยวกับการสานกระจิบข้าว การประชาสัมพันธ์ การจัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ในขั้นนี้ครูต้องคอยแนะนำ เพราะนักเรียนยังไม่มีประสบการณ์หรือความรู้เกี่ยวกับแนวการจัด ในการเตรียมงานทุกคนในกลุ่มร่วมกัน จัดนิทรรศการในวันที่ 8-9 พฤศจิกายน 2547 วันแข่งขันทักษะศิลปะหัตถกรรมนักเรียนระดับกลุ่มอำเภอกันทรวิชัย และวันที่ 29-30 ธันวาคม 2547 วันเปิดประตูสู่ชุมชนและวันวิชาการของโรงเรียนกันทรวิชัยร่วมมือกับชุมชนอำเภอกันทรวิชัย ครู นักเรียนและชุมชนให้ความสนใจในการจัดงานครั้งนี้ นักเรียนภูมิใจที่ได้นำเสนอผลงานและสามารถจำหน่ายผลงานได้ ในการประเมินแผนการเรียนรู้ที่ 11 นักเรียนได้คะแนนจากการจัดนิทรรศการได้คะแนนเฉลี่ย 42.77 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน โดยสรุปได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.55

3. องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่
 - 3.1 ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 3.2 ได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
 - 3.3 ได้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการสานกระติบข้าวด้วยไม้ไผ่ ได้ทราบประวัติความเป็นมาของงานจักสาน ได้ออกแบบ จำหน่ายและคัดเลือกผลงานมาจัดแสดง
 - 3.4 ได้รูปแบบกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน
 - 3.5 ได้แนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรม
 - 3.6 ได้รับประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม
 - 3.7 ได้ความรู้ ความเข้าใจของการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเริ่มจากร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผลจากการปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY